EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 24.11.2020
COM(2020) 756 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna (2017–2018) fungerar för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel

{SWD(2020) 283 final}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. SAMMANFATTNING 1
2. INLEDNING 2
3. RÄTTSLIG RAM 3
4. ÖVERSYN AV MEDLEMSSTATERNAS ÅRLIGA RAPPORTER 4
   - 4.1. Mottagande och översyn av medlemsstaternas årliga rapporter 4
   - 4.2. Organisation och utförande av offentliga kontroller 5
     - 4.2.1. Operativa och strategiska mål 5
     - 4.2.2. Planerade och pågående offentliga kontroller 6
     - 4.2.3. Särskild kontrollverksamhet 6
     - 4.2.4. Resurser 7
   - 4.3. Övergripande efterlevnad av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa, djurskydd och ekologiskt jordbruk 7
     - 4.3.1. Typer av bristande efterlevnad 7
     - 4.3.2. Analys av bristande efterlevnad 8
   - 4.4. Nationella revisionssystem 8
     - 4.4.1. Interna och/eller externa revisioner av offentliga kontroller 8
     - 4.4.2. Revisioner och inspektioner av kontrollorgan 9
   - 4.5. Åtgärder för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av de nationella kontrollplanerna 9
     - 4.5.1. Åtgärder för att se till att foder- och livsmedelsföretagare samt andra berörda producenter och företagsägare följer bestämmelserna 9
     - 4.5.2. Tillsyn: Åtgärder som vidtas vid bristande efterlevnad 10
     - 4.5.3. Åtgärder som vidtagits för att se till att de offentliga kontrollenheterna fungerar ändamålsenligt 10
   - 4.6. Kontrollsystemets övergripande prestanda för genomförande av de nationella kontrollplanerna 10
   - 4.7. Ändringar av den fleråriga nationella kontrollplanen 11
5. KOMMISSIONENS KONTROLLVERKSAMHET I MEDLEMSSTATERNA 12
   - 5.1. Revisioner 12
     - 5.1.1. Översiktsrapporter 14
     - 5.1.2. Några punkter att belysa 14
6. KOMMISSIONENS UPPFÖLJNING OCH TILLSYN 15
   - 6.1. Systematisk uppföljning av rekommendationer 15
   - 6.2. Stöd till medlemsstater 16
     - 6.2.1. Nätverk 16
     - 6.2.2. Bättre utbildning för säkrare livsmedel 18
   - 6.3. Efterlevnad 18
7. SLUTSATSER 19

Förteckning över diagram

Diagram 1: Antal uppdrag som utförts i medlemsstaterna under 2017–2018 13
Diagram 2: Antal och typ av utförda uppdrag per ämne 2017–2018 13

1. SAMMANFATTNING

I denna rapport redogörs det för det övergripande resultatet av den kontrollverksamhet som bedrivits nationellt och av kommissionen under 2017 och 2018 för att säkerställa en hög nivå av hälsoskydd och tillit när det gäller livsmedels- och foderlagstiftningen, djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt ekologiskt jordbruk och kvalitetsordningar. Dessa områden är av avgörande betydelse för EU-medborgarnas dagliga liv. De är också nödvändiga för att möjliggöra en smidig handel med livsmedel, djur och växter, både inom EU och med länder utanför EU.

Medlemsstaterna ansvarar för genomförandet av riskbaserade offentliga kontroller, som utformas och planeras inom ramen för deras fleråriga nationella kontrollplaner. Syftet med de offentliga kontrollerna är att verifiera att aktörerna i foder- och livsmedelskedjan följer tillämplig lagstiftning. Om så inte är fallet förväntas medlemsstaterna genomföra lagstiftningen och vidta åtgärder för att se till att aktörerna följer gällande bestämmelser. Genom revisioner ska kommissionens avdelningar kontrollera att medlemsstaterna genomför de offentliga kontrollerna och de tillsynsåtgärder som krävs.

De flesta medlemsstaterna rapporterade att brist på personal, ekonomiska resurser eller utrustning var de största hindren för genomförandet av deras fleråriga nationella kontrollplaner. Förbättrad dataanalys, användning av it-verktyg och skrivbordskontroller bidrog till att övervinna dessa utmaningar i vissa medlemsstater, medan andra rapporterade att de inte lyckades genomföra sina kontrollplaner fullt ut.

Kommissionen anser att tillräckliga resurser måste ställas till förfogande för kontroller på plats. När det gäller så skiftande frågor som livsmedelsbedrägeri[1], kontroll av korrekt märkning av livsmedel och foder, tillämpning av god hygienpraxis vid slakt och lämplig användning av växtskyddsmedel är kontroller på plats helt nödvändiga.

Kommissionens kontroller av medlemsstaternas genomförande av de offentliga kontrollerna i foder- och livsmedelskedjan ger en tydlig bild av medlemsstaternas resultat när det gäller att verifiera och säkerställa aktörernas efterlevnad av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel. På så sätt bidrar de i hög grad till lagstiftningsöversynen för att säkerställa att EU-lagstiftningen är ändamålsenlig.

Utifrån kommissionens kontroller av medlemsstaterna konstateras att medlemsstaterna överlag har tillräckliga kontrollsystem för att kunna säkerställa efterlevnad av EU:s krav. I vissa länder konstaterades vid kommissionens kontroller brister i genomförandet av de offentliga kontrollerna, vilket tydde på att det fanns utrymme för förbättring. Kommissionen följde systematiskt upp sina rekommendationer till medlemsstaterna och använde sig vid behov av andra tillsynsverktyg. Kommissionen bistod även medlemsstater (och tredjeländer) med tekniskt stöd och utbildning genom initiativet

[1] Bedrägeri är en avsiktlig handling som utförs av företag eller enskilda personer i syfte att vilseleda köpare och därigenom tillskansa sig otillbörliga fördelar. Sådana handlingar kan även medföra risker för människors, växters eller djurs hälsa, djurskydd eller miljön. På webbsidorna för EU Food Fraud Network finns mer bakgrundsinformation (på engelska).

Bättre utbildning för säkrare livsmedel (BTSF) och tekniska möten med experter från medlemsstaterna.

Denna rapport innehåller rekommendationer för att ytterligare förbättra systemen för offentlig kontroll med hjälp av informationsnät för tjänstemän, användning av information från privata kvalitetssäkringssystem samt offentliggörande av resultaten av de offentliga kontrollerna.

2. INLEDNING

EU strävar efter att säkerställa en hög nivå av hälsoskydd och tillit inom livsmedels- och fodersäkerhet, djurhälsa, djur- och växtskydd, ekologiskt jordbruk och kvalitetssäkringssystem. EU:s medborgare förväntar sig med rätta en hög standard på dessa områden.

Det finns en omfattande rättslig ram på EU-nivå som syftar till att säkerställa tillfredsställande övervakning och enhetliga kontroller i hela foder- och livsmedelskedjan, från jord till bord, och samtidigt säkerställa en ändamålsenlig inre marknad och handel med länder utanför EU.

En av hörnstenarna i EU:s integrerade livsmedelssäkerhetspolicy från jord till bord är ett ändamålsenligt system för offentlig kontroll[2] för att verifiera aktörernas efterlevnad av EU:s normer i hela foder- och livsmedelskedjan.

Kommissionen spelar en viktig roll för den övergripande kontrollstrategin på EU-nivå[3] och utför kontroller, bland annat revisioner, i medlemsstaterna.

Medlemsstaterna lämnar varje år in en rapport om genomförandet av sina offentliga kontroller till kommissionen[4], som i sin tur rapporterar resultaten[5] till allmänheten, Europaparlamentet och rådet vad gäller det övergripande genomförandet av kontroller i medlemsstaterna mot bakgrund av

- de årliga rapporterna från de nationella myndigheterna om deras kontrollverksamhet, och
- resultatet av kommissionens kontroller i medlemsstaterna.

Denna rapport gäller åren 2017 och 2018.

---

[2] ”offentlig kontroll” avser varje form av verksamhet som utförs av en behörig myndighet i en EU-medlemsstat för att verifiera efterlevnaden av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt att djur och varor uppfyller kraven.

[3] Artikel 116 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel – EUT L 95, 7.4.2017, s. 1.

[4] Artikel 113.1 i förordning (EU) 2017/625.

[5] Artikel 114 i förordning (EU) 2017/625.

3. RÄTTSLIG RAM

Enligt den allmänna livsmedelslagstiftningen[6] ligger huvudansvaret för att garantera livsmedels säkerhet hos livsmedels- och foderföretagarna. Det finns särskilda EU-förordningar om kraven för ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter[7] och om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel (skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter)[8].

Medlemsstaterna är skyldiga att verifiera att företagare följer tillämplig EU-lagstiftning. I deras fleråriga nationella kontrollplaner beskrivs deras system för offentlig kontroll för detta syfte.

Ändringarna av lagstiftningen för dessa krav som fastställs i förordningen om offentlig kontroll[9] börjar gälla den 14 december 2019. I förordningen om offentlig kontroll beskrivs kraven för dessa kontrollsystem, de fleråriga nationella kontrollplanerna och genomförandet av offentliga kontroller[10]. De mest relevanta kraven som införts genom den nya förordningen om offentlig kontroll avseende systemen för offentlig kontroll och de fleråriga nationella kontrollplanerna är följande:

- Tillämpningsområdet omfattar nu även offentliga kontroller av animaliska biprodukter, växtskydd, växtskyddsmedel, ekologisk produktion och märkning av skyddade ursprungsbeteckningar, skyddade geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter.
- Medlemsstaterna är skyldiga att utse ett organ med uppgift att samordna utarbetandet av den fleråriga nationella kontrollplanen, säkerställa att den är konsekvent och sörja för översyn, uppdatering och rapportering av den.
- Den fleråriga nationella kontrollplanen ska innehålla information om dess strategiska mål och om riskklassificeringen av de offentliga kontroller som beskrivs i planen.
- Den fleråriga nationella kontrollplanen ska offentliggöras, med vissa begränsade undantag.
- Relevant information om hur den offentliga kontrollen är organiserad och hur den utförs ska göras tillgänglig för allmänheten för att säkerställa en hög grad av

---

[6] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet – EGT L 31, 1.2.2002, s. 1.

[7] Rådets förordning (EG) nr 834/2007 av den 28 juni 2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av förordning (EEG) nr 2092/91 – EUT L 189, 20.7.2007, s. 1.

[8] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1151/2012 av den 21 november 2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel – EUT L 343, 14.12.2012, s. 1.

[9] Genom förordning (EU) 2017/625 upphävdes Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

[10] Artiklarna 109, 110 och 111 i förordning (EU) nr 2017/625.

öppenhet. Detta krav kan uppfyllas genom offentliggörandet av den årliga rapport som lämnas in av varje medlemsstat till kommissionen[11].

Enligt förordningen om offentlig kontroll ska kommissionen[12] utföra kontroller, däribland revisioner, i medlemsstaterna, och medlemsstaterna ska vidta lämpliga uppföljningsåtgärder för att avhjälpa de brister som konstateras vid dessa kontroller[13].

4. ÖVERSYN AV MEDLEMSSTATERNAS ÅRLIGA RAPPORTER

4.1. Mottagande och översyn av medlemsstaternas årliga rapporter

Medlemsstaterna lämnade in sina årliga rapporter för 2017 och 2018 enligt den tidigare förordningen om offentlig kontroll, som upphävdes och ersattes av den nya förordningen om offentlig kontroll[14]. Denna bedömning grundar sig på den rekommenderade strukturen för rapporter som finns angiven i kommissionens riktlinjer för de åren[15].

Relativt få medlemsstater lämnade in sina årliga rapporter till kommissionens avdelningar inom den angivna tidsfristen. Endast Estland, Finland, Lettland, Litauen, Republiken Slovakien och Tjeckien lämnade in sina rapporter för 2017 och 2018 i tid. Vissa länder var mycket sena med sina rapporter. Kommissionen mottog till exempel den sista årliga rapporten för 2017 i april 2019, och i juni 2020 hade den ännu inte tagit emot en av de årliga rapporterna för 2018.

Rapporterna varierar betydligt när det gäller presentationen av uppgifter och arten av de uppgifter som presenteras. Detta försvårar analysen och jämförelsen av dem och innebär en stor utmaning för kommissionen vid utarbetandet av denna årliga rapport.

När det gäller ekologisk produktion har kommissionen svarat på synpunkterna från Europeiska revisionsrätten[16] och började under 2018 att skicka ut uppföljningsbrev till medlemsstater där man begärde förtydliganden och ytterligare upplysningar om de årliga rapporterna om ekologisk produktion. För rapporteringsåret 2017 skickades ett brev till 14 medlemsstater och ett land i den Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta). För rapporteringsåret 2018 skickades brevet till 24 medlemsstater och ett Efta-land[17].

---

[11] Artikel 11 i förordning (EU) 2017/625.

[12] Artikel 116 i förordning (EU) 2017/625.

[13] Artikel 119 i förordning (EU) 2017/625.

[14] Artikel 44 i förordning (EG) nr 882/2004.

[15] Kommissionens beslut 2008/654/EG av den 24 juli 2008 om en vägledning för att bistå medlemsstaterna i utarbetandet av den årliga rapport om den samlade fleråriga nationella kontrollplanen som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 – EUT L 214, 9.8.2008, s. 56.

[16] Se särskild rapport nr 04/2019: Kontrollsystemet för ekologiska produkter har blivit bättre, men några utmaningar kvarstår

[17] 2017: Belgien, Danmark, Estland, Finland, Italien, Kroatien, Litauen, Luxemburg, Norge, Polen, Portugal, Sverige, Tjeckien, Tyskland och Ungern. 2018: Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

I och med förordningen om offentlig kontroll inrättades en standardiserad förlaga för de årliga rapporterna och medlemsstaterna[18] måste även lämna in dem elektroniskt. I förordningen om offentlig kontroll utökades tidsfristen (från den 30 juni till den 31 augusti) för inlämning av dessa upplysningar och uppgifter. Genom att rapportera resultaten av de offentliga kontrollerna, typ av och antal fall av bristande efterlevnad samt de åtgärder som vidtagits för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av medlemsstaternas fleråriga nationella kontrollplaner på elektronisk väg och på ett enhetligt sätt underlättas kommissionens analys och jämförelse av dessa uppgifter inom och mellan medlemsstater.

4.2. Organisation och utförande av offentliga kontroller

Medlemsstaterna har inrättat system för offentlig kontroll som gör det möjligt för dem att i stor skala säkerställa att livsmedels- och foderföretagarna tillämpar den rättsliga ramen. Nedan lyfts vissa aspekter av dessa system fram för att illustrera en del av de utmaningar och initiativ som medlemsstaterna presenterar.

4.2.1. Operativa och strategiska mål

Medlemsstaterna ska i sina fleråriga nationella kontrollplaner fastställa de strategiska målen för genomförandet av de offentliga kontrollerna[19]. Det var dock mindre än en tredjedel av länderna (Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Irland, Italien och Tyskland) som rapporterade om särskilda nyckelutförandeindikatorer (KPI:er) som använts vid bedömningen av de offentliga kontrollernas ändamålsenlighet. Att ta med resultaten av sådana nyckelutförandeindikatorer skulle bidra till en bättre förståelse för hur varje medlemsstat använder resultatet av kontrollerna för att vid behov ändra sina fleråriga nationella kontrollplaner.

Andra medlemsstater rapporterade mer allmänt om hur deras kontroller påverkade målen. Nederländerna förklarade till exempel att de använder indikatorer för djurskydd för att fastställa mål för de offentliga kontrollprogrammen. De behöriga nederländska myndigheterna mätte även kontrollernas ändamålsenlighet genom särskilda projekt, såsom planen för förbättring av köttproduktionskedjan (”verbeterplan vleesketen”), koppar i grisfoder (”koper in varkensvoer”) och övervakning av efterlevnad hos slakterier för rött kött och kött av fjäderfä (”naleefmonitor slachthuizen roodvlees en pluimvleesslachterijen”). I den årliga rapporten angavs att det arbete som utförts under 2017 när det gäller målgruppsanalyser och utarbetande av övervakningsstrategier inför konsekvensbedömningarna gav större insikt i efterlevnaden och därmed även i de offentliga kontrollernas ändamålsenlighet.

[18] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/723 av den 2 maj 2019 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 vad gäller den standardiserade förlaga som ska användas i medlemsstaternas årliga rapporter – EUT L 124, 13.5.2019, s. 1, antagen enligt artikel 113.2 i förordning (EU) 2017/625.

[19] Artikel 42.2 a i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 110.2 a i förordning (EU) 2017/625.

4.2.2. Planerade och pågående offentliga kontroller

Enligt EU-lagstiftningen ska de nationella myndigheterna planera sina offentliga kontroller enligt fastställda riskbaserade prioriteringar[20]. Alla medlemsstater betonade att de fastställde frekvensen för de offentliga kontrollerna genom riskbaserade bedömningar, men de angav inte vilken metod de hade använt.

Oberoende organ för bedömning av överensstämmelse certifierar europeiska livsmedels- och foderföretag enligt ett antal privata kvalitetssäkringssystem. Belgien, Danmark, Förenade kungariket, Nederländerna och Österrike rapporterade om hur de använder information från dessa system för sina riskbedömningar. Nederländerna hade till exempel möten med ägarna av dessa system.

4.2.3. Särskild kontrollverksamhet

Utöver den planerade kontrollverksamheten svarade medlemsstaterna på framväxande problem med särskilda kontroller. Danmark och Ungern rapporterade att antalet ordinarie offentliga kontroller var lägre än tidigare år, medan antalet särskilda ad hoc-kontroller ökade.

Den riskbaserade övervakningen i Nederländerna visade att det kan finnas fördelar med riktad övervakning av särskilda livsmedel, riktade kontroller av efterlevnad samt kontroll av mikrobiologiska risker, och att detta kan ge företag och konsumenter ett ramverk för särskilda åtgärder.

Under 2017 och 2018 behövde de flesta medlemsstaterna hantera konsekvenserna av fipronilincidenten som härrörde från Nederländerna och ledde till att alla ägg och äggprodukter i EU drogs tillbaka från marknaden och återkallades (detta problem omnämndes särskilt i rapporterna från Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Italien, Nederländerna, Polen, Tjeckien och Ungern).

Ett flertal medlemsstater (Belgien, Danmark, Finland, Förenade kungariket, Grekland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Slovenien, Spanien, Sverige, Tyskland och Ungern) angav livsmedelsbedrägerier och internetförsäljning som särskilt utmanande områden. Den nya möjligheten inom ramen för förordningen om offentlig kontroll till provtagning av varor som erbjuds till försäljning genom distanskommunikation[21] och bestämmelserna om nivån på ekonomiska sanktioner för livsmedelsbedrägerier[22] bör bidra till medlemsstaternas tillsynsarbete på dessa områden.

Förekomsten av afrikansk svinpest tog betydande officiella resurser i anspråk i de drabbade länderna för att bekämpa sjukdomen eller förebygga risken för sjukdomen, för att förhindra utbrott och säkerställa tidig upptäckt, vilket rapporterades av Estland, Finland, Polen, Rumänien, Sverige och Tyskland.

---

[20] Artiklarna 3.1 och 43.1 b i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 9.1 i förordning (EU) 2017/625.

[21] Artikel 36 i förordning (EU) 2017/625.

[22] Artikel 139.2 i förordning (EU) 2017/625.

4.2.4. Resurser

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillräckliga finansiella resurser finns tillgängliga för att tillhandahålla personal och andra resurser som de behöriga myndigheterna behöver för att utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet[23].

Belgien, Bulgarien, Cypern, Finland, Grekland, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Spanien, Sverige och Tyskland betonade att budgetnedskärningar resulterat i nedskärningar av personalen, som i vissa fall utgjorde ytterligare minskningar jämfört med tidigare år, och otillräckliga ekonomiska och/eller materiella resurser. Finland, Grekland, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Spanien och Tyskland medgav att de inte kunde genomföra alla uppgifter som de planerat i sina fleråriga nationella kontrollplaner.

I Frankrike, Nederländerna och Tjeckien utökades personalstyrkan för att hantera särskilda aspekter, såsom djurhälsa (afrikansk svinpest, högpatogen aviär influensa), växtskydd (*Xylella fastidiosa*), livsmedelsbedrägeri och förberedelser inför brexit.

Malta, Spanien och Sverige uppgav svårigheter med att rekrytera tillräckligt kompetent personal, ett problem som även livsmedels- och foderföretagare stötte på.

Medlemsstaterna rapporterade att de strategier som var till störst hjälp för att mildra personalnedskärningarna var dataanalys och förbättrade it-system.

Medlemsstaternas behöriga myndigheter ser kunskapsutbyte med nationella experter (inom och mellan medlemsstater) som ett avgörande inslag i förbättringen av revisionsförfarandena. Alla medlemsstater välkomnade initiativet Bättre utbildning för säkrare livsmedel.

4.3. Övergripande efterlevnad av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa, djurskydd och ekologiskt jordbruk

De årliga rapporterna innehåller information om och en analys av de fall av bristande efterlevnad som upptäckts av medlemsstaternas behöriga myndigheter hos livsmedels- och foderföretagare.

4.3.1. Typer av bristande efterlevnad

De flesta fall av bristande efterlevnad som rapporterats av de behöriga myndigheterna i de olika medlemsstaterna hade att göra med brister när det gäller god hygienpraxis, underhåll av infrastruktur och företagarnas underlåtenhet vad gäller antingen genomförande av eller registrering av resultaten av de egna kontrollerna.

Tillsynen på områdena för distribution, försäljning, märkning och användning av bekämpningsmedel samt märkning av livsmedelsprodukter avsedda för slutkonsumenterna är också fortsättningsvis en stor utmaning i medlemsstaterna.

[23] Artikel 26 i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 78 i förordning (EU) 2017/625.

4.3.2. Analys av bristande efterlevnad

Förekomst av bristande efterlevnad

I vissa rapporter angavs bristande efterlevnad i procent. Att använda procentsatser för att jämföra olika medlemsstaters resultat kan vara missvisande. Vid jämförelser mellan uppgifter från olika medlemsstater innebär en hög(re) procent rapporterad bristande efterlevnad i en viss medlemsstat inte nödvändigtvis att situationen är värre i den medlemsstaten. Det skulle tvärtom kunna betyda att den medlemsstaten har bättre riskbaserad inriktning av kontroller och resurser. Bättre inriktning av kontroller kan leda till ett högre antal inspektioner (och därmed fler upptäckta fall av bristande efterlevnad).

Typ av risk till följd av bristande efterlevnad

Det var endast en minoritet av de årliga rapporterna som innehöll uppgifter om de risker som är förknippade med de fall av bristande efterlevnad som upptäcktes vid de offentliga kontrollerna.

Överlag hade riskerna att göra med möjlig spridning av djur- eller växtsjukdomar och/eller svårigheter att förhindra spridningen, brist på spårbarhet och risker för livsmedelssäkerheten för konsumenter, såsom allergener, matförgiftning och kemiska föroreningar.

Bakomliggande orsaker till bristande efterlevnad

De flesta medlemsstater rapporterade att livsmedelsföretagare fortfarande har bristande kunskaper om de rättsliga kraven. Aspekter som hög personalomsättning, svårigheter att hitta kvalificerad personal och otillräcklig utbildning bidrar till att företagarna inte lyckas fullfölja vissa rättsliga krav.

Lägre vinstmarginaler angavs också som en bakomliggande orsak till bristande efterlevnad i företagares infrastruktur.

4.4. Nationella revisionssystem

4.4.1. Interna och/eller externa revisioner av offentliga kontroller

Medlemsstaterna ska utföra revisioner av sina egna kontrollsystem eller låta sig revideras, för att säkerställa efterlevnad av förordningen[24].

Medlemsstaternas årliga rapporter innehöll begränsad information om de interna revisioner som utförts av systemen för offentlig kontroll. I de flesta rapporter angavs endast antalet revisioner som utförts och ett allmänt uttalande om uppföljningen av dessa (interna) revisioner. Ingen av de årliga rapporterna innehöll någon information om verkningsfullheten hos systemen för offentlig kontroll.

[24] Artikel 4.6 i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 6 i förordning (EU) 2017/625.

4.4.2. Revisioner och inspektioner av kontrollorgan

Medlemsstaterna får delegera vissa uppgifter som ingår i den offentliga kontrollen[25]. I de flesta medlemsstater verkar privata kontrollorgan inom revision och certifiering av livsmedelsföretagare enligt bestämmelserna om ekologisk produktion och märkning av produkter enligt kvalitetsordningar. De behöriga myndigheterna ska utföra revisioner av dessa organ[26].

Medlemsstaternas rapporter innehöll ingen information om kontrollen av privata kontrollorgan, där det förekommer integrering mellan certifiering med privata kvalitetssäkringssystem och planen för offentlig kontroll.

Enligt bestämmelserna för ekologisk produktion ska medlemsstaterna övervaka de kontrollorgan till vilka de delegerar uppgifter inom den offentliga kontrollen och rapportera resultaten av dessa övervakningsrevisioner till kommissionen. Övervakningsrevisionerna omfattar kontorsutvärderingar, bevittnade revisioner där den behöriga myndigheten övervakar kontrollorganets inspektion, granskningsrevisioner där den behöriga myndigheten direkt inspekterar ekologiska producenter för att kontrollera efterlevnaden av kontrollorganets operativa förfaranden och bedöma dess ändamålsenlighet, samt marknadskontroller. De behöriga myndigheterna får vid behov ålägga påföljder, till exempel återkallande av delegeringen till dessa organ.

4.5. Åtgärder för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av de nationella kontrollplanerna

4.5.1. Åtgärder för att se till att foder- och livsmedelsföretagare samt andra berörda producenter och företagsägare följer bestämmelserna

Medlemsstaterna har tagit fram verktyg, såsom vägledande kommentarer, upplysningskampanjer och utbildning, för att hjälpa livsmedelsföretagare att uppnå efterlevnad av bestämmelserna om livsmedelssäkerhet. Danmark har till exempel infört en märkning för djurs välbefinnande och ett system med ”gult kort” för att minska användningen av antibiotika vid grisuppfödning.

Ökade kunskaper hos personalen som utför offentlig kontroll och hos livsmedelsföretagare medför en högre grad av efterlevnad (t.ex. när det gäller mikrobiell kontaminering, hur livsmedels hållbarhet definieras och hur man utför och tolkar resultaten av listeriaprovning i Nederländerna).

De behöriga myndigheterna uppnådde en ökad insyn genom kommunikationsinsatser och upplysningskampanjer som riktades mot konsumenter. Nederländerna rapporterade att offentliggörande av resultaten av de offentliga kontrollerna ledde till en högre grad av efterlevnad hos livsmedelsföretagare.

---

[25] Artikel 5 i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 28 i förordning (EU) 2017/625.

[26] Artikel 5.3 i förordning (EG) nr 882/2004 och artikel 33 a i förordning (EU) 2017/625.

4.5.2. Tillsyn: Åtgärder som vidtas vid bristande efterlevnad

Medlemsstaterna ska tillämpa effektiva, avskräckande och proportionella sanktioner[27].

Medlemsstaterna har tillämpat en rad olika tillsynsåtgärder, däribland muntliga och skriftliga varningar, beslagtagande och förstöring av varor samt (tillfällig) indragning eller begränsning av företagares godkännanden. En del tillämpade administrativa sanktionsavgifter som en avskräckande åtgärd. Att väcka talan vid domstol har bara använts som en sista utväg.

Finland och Luxemburg begränsade företagarnas åtkomst till system för ekonomiskt stöd, medan Belgien tillämpade ett system med på förhand meddelade offentliga kontroller av konsumentinriktade livsmedelsverksamheter i städer, med offentliggörande av resultaten.

Finland, Italien, Kroatien, Lettland, Luxemburg, Malta, Portugal, Tyskland och Österrike anmärkte att samarbetet med andra myndigheter (t.ex. skattemyndigheten och polismyndigheten) vid livsmedelsbedrägeri hade förbättrats genom åren.

4.5.3. Åtgärder som vidtagits för att se till att de offentliga kontrollenheterna fungerar ändamålsenligt

Ett antal medlemsstater rapporterade att användningen av (förbättrade) IT-system och tekniker för dataanalys förbättrade de offentliga kontrollernas ändamålsenlighet och effektivitet. Andra exempel som beskrevs i rapporterna var bland annat följande:

- Användningen av vetenskapliga innovationer, t.ex. sekvensering av hela genom för analys av listeriautbrott.
- Ackreditering av behöriga myndigheter enligt internationella kvalitetsnormer, såsom ISO-standarderna för kvalitetsledningssystem (ISO 9001), verksamhet inom olika typer av kontrollorgan (ISO 17020) samt krav på organ som reviderar och certifierar ledningssystem (ISO 17021).
- Inrättande av kontrollnätverk inom vissa specialiserade sektorer (t.ex. livsmedelsförbättrande medel, såsom livsmedelstillsatser, smakämnen, material avsedda att komma i kontakt med livsmedel och exportkontroll) för att öka kompetensnivån hos såväl företagare som personal som utför offentlig kontroll inom sektorn.

4.6. Kontrollsystemets övergripande prestanda för genomförande av de nationella kontrollplanerna

Medlemsstaterna angav i sina årliga rapporter att deras system för offentlig kontroll överlag har införts och är tillräckliga. De flesta rapporterar även om planer för att ytterligare förbättra effektiviteten. De vanligaste medel som omnämndes för detta ändamål var it-system, dataanalys, kvalitetsmanualer och utbildning.

[27] Artiklarna 54 och 55 i förordning (EG) nr 882/2004 samt artiklarna 137, 138 och 139 i förordning (EU) 2017/625.

4.7. Ändringar av den fleråriga nationella kontrollplanen

Ingen av medlemsstaterna rapporterade några särskilda ändringar av sin fleråriga nationella kontrollplan. De enda ändringar som rapporterades hade grundats på resultaten av offentliga inspektioner och information som erhållits från laboratorieanalyser av livsmedels- och foderprodukter.

5. KOMMISSIONENS KONTROLLVERKSAMHET I MEDLEMSSTATERNA

5.1. Revisioner

Direktoratet för hälsa och livsmedel: revision och analys vid Europeiska kommissionens generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet utför kontrollverksamhet för att granska huruvida EU-lagstiftningen om livsmedels- och fodersäkerhet, djurhälsa, djurskydd, växtskydd, ekologiskt jordbruk och kvalitetsordningar samt vissa aspekter av människors hälsa[28] tillämpas och verkställs på rätt sätt. Direktoratet offentliggör ett årligt arbetsprogram och en halvårsrapport[29] på webbplatsen för GD Hälsa och livsmedelssäkerhet.

Direktoratet utför dessa kontroller på regelbunden basis och i samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter.

En aspekt av revisionerna är kontroller på plats, där kommissionens experter samarbetar med de behöriga myndigheterna som utför de offentliga kontrollerna. Experter från medlemsstaterna bistår regelbundet kommissionens experter.

Målet med kommissionens kontroller är följande[30]:

- Att verifiera tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.
- Att verifiera att nationella kontrollsystem och behöriga myndigheter fungerar som de ska och är korrekt organiserade.
- Att undersöka och samla in information om
    - offentlig kontroll och tillsynsåtgärder,
    - betydande eller återkommande problem med tillämpningen eller tillsynen av bestämmelserna, samt
    - nya problem eller ny utveckling i nödsituationer.

Rapporterna från varje revision är tillgängliga för allmänheten[31] på webbplatsen för GD Hälsa och livsmedelssäkerhet.

Under 2017 och 2018 utförde direktoratet för hälsa och livsmedel: revision och analys sammanlagt 264 uppdrag (huvudsakligen revisioner, men även landsbesök och informationsuppdrag[32]) i medlemsstaterna. I diagram 1 visas en översikt över antalet uppdrag per medlemsstat.

---

[28] Kontrollverksamheten på området för människors hälsa utförs inte inom ramen för förordning (EG) nr 882/2004 eller (EU) 2017/625, därför finns den inte med i denna rapport.

[29] Finns (på engelska) på https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en

[30] Artikel 116.1 i förordning (EU) 2017/625.

[31] Finns (på engelska) på http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm

[32] Revisioner utförs för att verifiera genomförandet av offentliga kontroller, medan landsbesök och informationsuppdrag syftar till att samla in information om ett land eller ett ämne i olika medlemsstater.

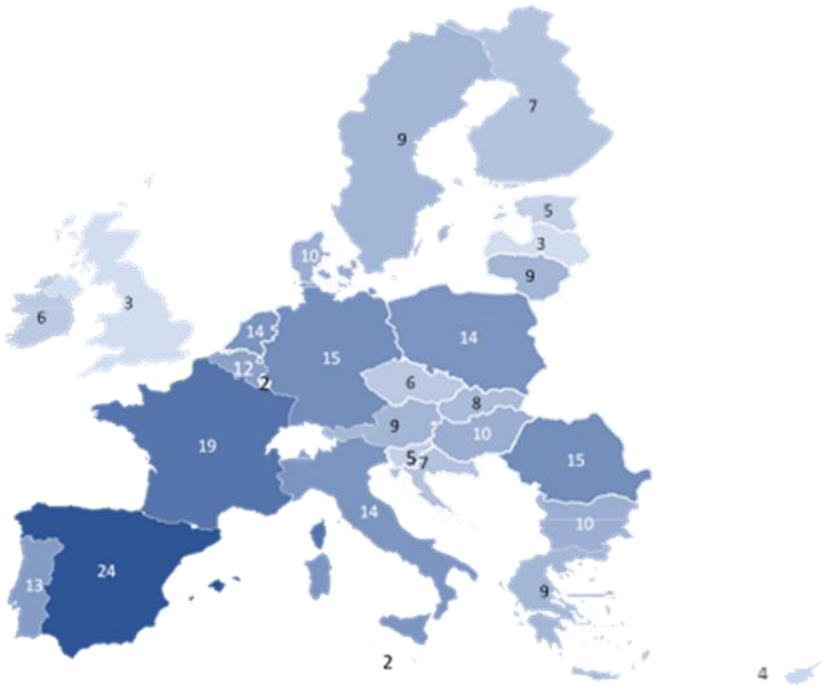

Diagram 1: Antal uppdrag som utförts i medlemsstaterna under 2017–2018

I diagram 2 visas en översikt över typer av uppdrag inom de olika områden som omfattas av förordningen om offentlig kontroll.

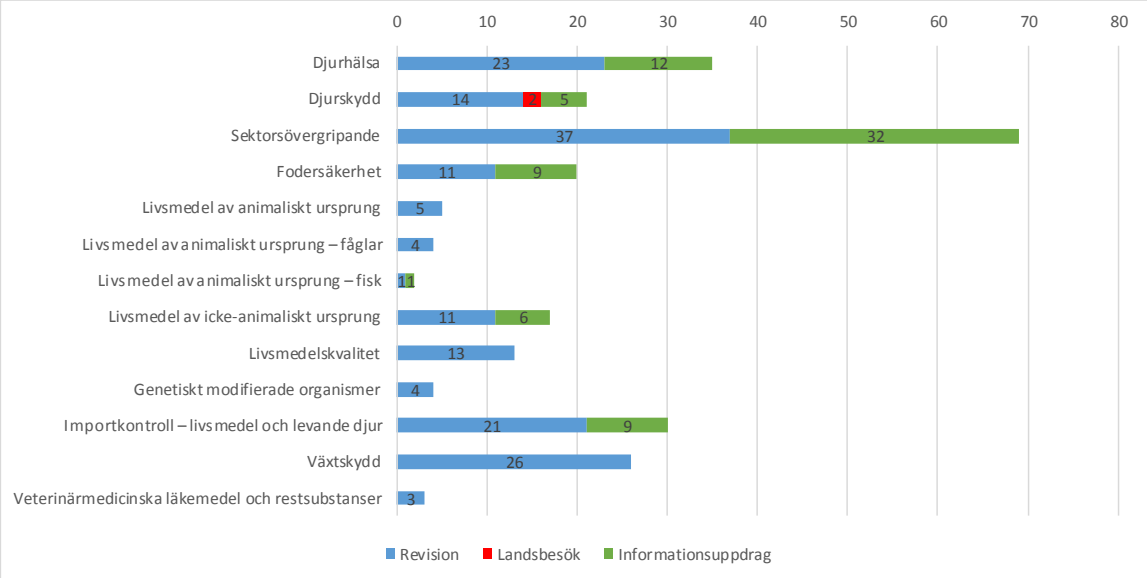

Diagram 2: Antal och typ av utförda uppdrag per ämne 2017–2018

5.1.1. Översiktsrapporter

Kommissionen offentliggör även[33] översiktsrapporter som innehåller en översikt över det område som omfattats av en revisionsserie, med uppgift om vad som fungerar och vad

[33] Finns (på engelska) på http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm

som inte gör det i förhållande till genomförandet av kontrollerna och tillämpningen av lagstiftningen samt med exempel på god praxis i medlemsstater. Dessa rapporter utgör grunden för samarbete med experter från medlemsstaterna inom ramen för initiativet Bättre utbildning för säkrare livsmedel för att diskutera gemensamma problem som identifierats och utbyta god praxis.

Under 2017 och 2018 offentliggjorde kommissionen 22 översiktsrapporter om dess kontrollverksamhet i medlemsstaterna inom livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet, djurhälsa, djurskydd och växtskydd.

Det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som medföljer denna rapport[34] innehåller en mer detaljerad beskrivning av vissa av de viktigaste områden inom vilka kommissionen har utförts kontroller i medlemsstaterna under 2017 och 2018.

5.1.2. Några punkter att belysa

Under en serie revisioner av de nationella revisionssystemen konstaterades att resultaten av dessa revisioner bidrar till förbättringar av de offentliga kontrollernas enhetlighet och ändamålsenlighet.

Informationsuppdrag inom livsmedelssäkerhet i sviterna av fipronilincidenten bidrog till att förbättra de verktyg som finns tillgängliga på EU-nivå för hantering och begränsning av liknande incidenter.

Revisionsserier för offentlig kontroll av märkning av livsmedel (information till konsumenter och hälso- och näringspåståenden), material avsedda att komma i kontakt med livsmedel, ätfärdiga livsmedel och e-handel inom livsmedelskedjan visade att dessa områden behöver ägnas mer uppmärksamhet i planerna för offentlig kontroll.

På området för djurs hälsa utgjorde epidemier av afrikansk svinpest och fågelinfluensa de största problemområdena där kommissionen prioriterade sina kontroller.

Inom djurskydd slutförde kommissionen sitt projekt för transport av djur på väg och till sjöss. Trots att man konstaterade förbättringar inom djurskydd kvarstår ännu vissa betydande problem. När det gäller transport till sjöss anhåller kommissionen om att samarbeta med Europeiska sjösäkerhetsbyrån för att förbättra efterlevnaden av djurskyddskraven hos fartyg avsedda för djurtransport.

Inom ramen för ett tvåårigt arbetsprogram för grisars välbefinnande granskades tillämpningen av rutinmässig svanskupering, där en seriös och enhetlig tillsyn ännu utgör en stor utmaning.

Vid två revisioner av övervakningen av antimikrobiell resistens hos kommensala och zoonotiska bakterier konstaterades ett antal möjliga förbättringar av de befintliga systemen.

---

[34] Arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer dokumentet: Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om hur den offentliga kontrollen i medlemsstaterna (2017–2018) fungerar för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av livsmedels- och foderlagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Sedan 2013 har utbrott av bakterien *Xylella fastidiosa* orsakat stora ekonomiska skador på oliv- och mandelodlingar i Italien och Spanien. Patogenen utgör en fara för en mängd arter av lantbruksväxter, trädgårdsväxter och skogsväxter i Europa. Regelbundna revisioner utfördes i medlemsstater som drabbats av utbrott i syfte att verifiera huruvida de åtgärder som vidtagits säkerställer utrotning eller, om detta inte är möjligt, begränsning av spridningen, för att minimera risken för ytterligare spridning i EU.

Kommissionen konstaterade vissa förbättringar beträffande godkännande, saluföring och hållbar användning av växtskyddsmedel. Medlemsstaterna behöver dock hantera brister i förfarandet för godkännande av växtskyddsmedel, bedömningen av system för integrerat växtskydd, översynen av nationella handlingsplaner samt provningen av spridningsutrustning. Kommissionen har inlett arbetet med att inrätta harmoniserade riskindikatorer[35] i samarbete med medlemsstaterna för att beräkna utvecklingen av de risker som är förknippade med användningen av växtskyddsmedel.

Ett annat område där man konstaterade ett behov av förbättringar av medlemsstaternas offentliga kontroll var kontrollen av biocidprodukter, vilka ofta inte är godkända för den marknad där de används.

6. KOMMISSIONENS UPPFÖLJNING OCH TILLSYN

6.1. Systematisk uppföljning av rekommendationer

Kommissionens revisioner ledde överlag till rekommendationer för korrigerande åtgärder. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som krävs för att hantera de brister som konstaterats[36] och beskriva dessa i sina åtgärdsplaner.

Genom regelbundna paketmöten, så kallade allmänna uppföljningsrevisioner, följer direktoratet för hälsa och livsmedel: revision och analys vid GD Hälsa och livsmedelssäkerhet systematiskt upp de åtgärder som vidtagits av de behöriga myndigheterna för att följa rekommendationerna i revisionsrapporterna. Dessa allmänna uppföljningsrevisioner omfattar alla ”öppna” rekommendationer i alla sektorer och resultaten offentliggörs i landsprofiler (se nedan).

Detta förfarande visade sig fortfarande vara ändamålsenligt för att hantera de allra flesta fastställda bristerna.

I det fåtal fall då resultatet av revisionen är särskilt problematiskt anordnas sektorsspecifika uppföljningsrevisioner för att följa upp åtgärder som ska genomföras snarast av medlemsstaterna.

I slutet av december 2018 hade medlemsstaterna vidtagit korrigerande åtgärder eller gjort tillfredsställande åtaganden för att ta itu med bristerna inom godtagbara tidslinjer

[35] Artikel 15.1 i direktiv 2009/128/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel – EUT L 309, 24.11.2009, s. 71.

[36] Artiklarna 45.3 och 45.5 i förordning (EG) nr 882/2004 samt artiklarna 117 a och 119 a i förordning (EU) 2017/625.

• för 96 % av rekommendationerna från revisioner under rapporteringsperioden 2014–2016 och

• för 95 % av rekommendationerna från revisioner under rapporteringsperioden 2015–2017[37].

Landsspecifika uppgifter är en viktig aspekt i utformningen av revisionerna och som underlag till politiska beslut. Därför underhålls och offentliggörs landsprofiler av direktoratet för hälsa och livsmedel: revision och analys vid GD Hälsa och livsmedelssäkerhet. Uppdateringen av dessa säkerställer en insyn i detta förfarande.

Landsprofilerna är tillgängliga för allmänheten[38] och en översikt för alla medlemsstater vad gäller följande:

- De fem senast offentliggjorda revisionsrapporterna.
- Kommissionens bedömning av de åtgärder som vidtagits av medlemsstaterna som svar på dess revision och rekommendationer.
- Organisationen av kontrollerna i medlemsstaterna, utifrån information som de själva tillhandahållit.
- Relevanta länkar till medlemsstaters webbplatser som tillhandahållits av dem själva.

6.2. Stöd till medlemsstater

Kommissionen stöttar medlemsstaterna i arbetet med att förbättra sin kapacitet för att tillämpa EU-lagstiftning genom nätverk och utbildning.

6.2.1. Nätverk

Direktoratet för hälsa och livsmedel: revision och analys har ett antal nätverk och arbetsgrupper som består av tjänstemän från behöriga myndigheter i medlemsstaterna och länder i Europeiska frihandelssammanslutningen som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för att diskutera och främja tillämpningen av vissa aspekter av EU-rätten.

Sedan 2008 har två av dessa nätverk haft regelbundna möten för att utbyta erfarenheter om utarbetande, genomförande och rapportering av fleråriga nationella kontrollplaner och inrättande av nationella revisionssystem för offentlig kontroll. Under 2017 och 2018 sammanträdde nätverket för de fleråriga nationella kontrollplanerna nio gånger. Mötena var främst inriktade på utvecklingen och slutförandet av den standardiserade förlagan för de årliga rapporterna[39]. Ett möte med en undergrupp 2018 tillägnades revisionen av riktlinjerna för utformandet av fleråriga nationella kontrollplaner[40]. Nätverket för de

[37] Uppföljningsindikatorn utgår ifrån en treårig löpande cykel, med hänsyn tagen till den tid som medlemsstaterna behöver för att ta fram en åtgärdsplan för att följa rekommendationerna från revisionen och den tid som krävs för genomförandet av dessa åtgärder.

[38] Finns (på engelska) på https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm

[39] Förordning (EU) 2019/723 – EUT L 124, 13.5.2019, s. 1.

[40] Kommissionens beslut 2007/363/EG – EUT L 138, 30.5.2007, s. 24.

fleråriga nationella kontrollplanerna tog även fram en elektronisk version av den standardiserade förlagan för de årliga rapporterna, verktyget ”Annual Reporting on Official Controls – AROC” (årlig rapportering om offentliga kontroller), för att hjälpa medlemsstaterna att förbereda sig inför genomförandet av förordningen om offentlig kontroll.

Nätverket för de nationella revisionssystemen sammanträdde fyra gånger under 2017 och 2018. Dessa möten underlättade utbytet av erfarenheter och gemensamma problem och fastställandet av god/bästa praxis mellan medlemmar, och nätverket inledde en översyn av riktlinjerna för utförande av revisioner[41].

Nätverket för medlemsstaternas nationella kontaktpunkter för skydd av djur under transport sammanträder regelbundet sedan 2010 för att utbyta kunskap om gemensamma problem och hitta lösningar för att tillämpa och verkställa kraven på djurs välbefinnande under transport. Sedan 2014 har detta nätverk tagit fram gemensamma nätverksdokument, som fungerar som vägledning för den praktiska tillämpningen av kraven på djurs välbefinnande och för att identifiera god praxis för kontroller. Under 2017 och 2018 sammanträdde nätverket för de nationella kontaktpunkterna fyra gånger för att diskutera ändringarna av de årliga rapporterna för kontroller av djurs välbefinnande under transport, transport av icke avvanda kalvar samt transport av djur till länder utanför EU och vid extrema temperaturer. Under 2017 färdigställde de nationella kontaktpunkterna nätverksdokumentet om export av levande djur på väg.

Arbetsgruppen för hållbar användning av bekämpningsmedel sammanträdde fyra gånger under 2017–2018. Under 2017 offentliggjorde kommissionen sin första rapport om genomförandet av lagstiftningen om hållbar användning av bekämpningsmedel[42]. Denna rapport, genomförandet lagstiftningen om hållbar användning av bekämpningsmedel i enskilda medlemsstater samt översynen av deras ursprungliga nationella handlingsplaner[43] diskuterades intensivt i gruppen. Under 2018 gällde diskussionerna huvudsakligen de harmoniserade riskindikatorer som tagits fram av kommissionen, de miljömässiga aspekterna av lagstiftningen om hållbar användning av bekämpningsmedel samt de utmaningar som medlemsstaterna ställts inför vad gäller genomförandet av integrerat växtskydd och bedömningen av detta på anläggningsnivå.

Arbetsgrupper för formulering av växtskyddsmedel och tillämpning av lagstiftningen på detta område har som mål att åtgärda de huvudsakliga brister som upptäcktes vid den revisionsserie som utfördes mellan 2012 och 2016 av offentliga kontroller av utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. Under 2017 och 2018 anordnades en arbetsgrupp för

---

41 Kommissionens beslut 2006/677/EG – EUT L 278, 10.10.2006, s. 15.

42 Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas nationella handlingsplaner och om framstegen med genomförandet av direktiv 2009/128/EG om en hållbar användning av bekämpningsmedel.

43 Medlemsstaterna behövde anta nationella handlingsplaner för genomförandet av lagstiftningen om hållbar användning av bekämpningsmedel senast i november 2012 för första gången. Dessa planer bör innehålla kvantitativa mål, riktmärken, åtgärder, mätningar och tidtabeller för att minska riskerna med och konsekvenserna av användningen av bekämpningsmedel. Dessa planer ska revideras åtminstone vart femte år.

formulering och analys av växtskyddsmedel, med fokus på utarbetandet av referensdokument för vägledning för medlemsstaterna om analytisk strategi och tolkning av analysresultat. Arbetsgruppen för tillämpning av lagstiftningen om växtskyddsmedel sammanträdde två gånger under 2017 och en gång under 2018. Ett av dessa möten organiserades som en workshop där man tog itu med offentliga kontroller på stora lageranläggningar, importkontroller vid hamnar samt inspektioner av tillverkare av växtskyddsmedel. Detta utgjorde en användbar grund för medlemsstaternas förbättring av kontrollverksamheten på detta område.

6.2.2. Bättre utbildning för säkrare livsmedel

Bättre utbildning för säkrare livsmedel är ett av kommissionens initiativ, som syftar till att tillhandahålla utbildning för berörda parter inom EU:s livsmedels- och foderlagstiftning och bestämmelser om djurskydd, djurs hälsa, växtskydd, ekologiskt jordbruk och kvalitetsordningar. Resultatet av kommissionens kontroller (däribland revisioner) bidrar till att fastställa behovet av utbildning. Programmet Bättre utbildning för säkrare livsmedel för 2017 och 2018[44] innehöll workshopar om en rad olika ämnen, exempelvis förebyggande och kontroll av antimikrobiell resistens, beredskap avseende veterinärtjänster vid naturkatastrofer och utbildning om interna revisioner.

6.3. Efterlevnad

När en medlemsstat bryter mot EU:s lagstiftning beslutar kommissionen om lämpliga åtgärder från fall till fall i enlighet med publikationen *EU-rätten: Bättre resultat genom bättre tillämpning*[45]. Dessa åtgärder kan innebära allt från kontakt med medlemsstaternas myndigheter på lämplig nivå för att säkerställa korrekt tillämpning av EU-lagstiftningen till lansering av pilotutbyten inom EU och/eller överträdelseförfaranden, i de fall där det finns en tydlig och sund rättslig grund och där alla andra metoder för att främja efterlevnad har uttömts. Inom livsmedelssäkerhet kan även säkerhets- och skyddsåtgärder tillämpas som ett tillsynsinstrument. Dessa kan omfatta allt från försiktighetsåtgärder för handel med och transport av djur, växter eller livsmedels- och foderprodukter till skyddsåtgärder enligt tillämplig lagstiftning.

En första åtgärd är ett brev på hög nivå till den berörda medlemsstaten, vid behov, följt av överträdelseförfarandets administrativa fas och tvistfas[46].

Under 2017–2018 prövades ett överträdelsemål vid Europeiska unionens domstol inom de områden som omfattas av förordningen om offentlig kontroll. Kommissionen beslutade i maj 2018 att dra Italien inför EU-domstolen efter att landet misslyckats med att i tillräcklig utsträckning förhindra ytterligare spridning av den skadliga organismen *Xylella fastidiosa* som kräver karantän i Apulien[47].

---

[44] Årliga rapporter om Bättre utbildning för säkrare livsmedel finns på https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm (på engelska).

[45] Se http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52017XC0119(01)

[46] Artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

[47] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/IP_18_3805

7. SLUTSATSER

EU har en solid rättslig ram för att kontrollera säkerhetsrisker i leveranskedjan. Medlemsstaternas nationella myndigheter har i sina årliga rapporter om offentlig kontroll visat att de fortsätter att fylla sin viktiga funktion när det gäller att genom offentliga kontroller övervaka och verifiera att relevanta EU-bestämmelser följs och genomförs i praktiken.

Det bifogade arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar innehåller uppgifter om de kontroller som kommissionen utfört i medlemsstaterna för att verifiera att unionens krav beträffande livsmedels- och foderlagstiftning och bestämmelser om djurskydd, djurs hälsa, växtskydd och växtskyddsmedel tillämpas och genomförs på rätt sätt av medlemsstaterna. Resultaten av dessa kontroller visar att medlemsstaterna överlag har tillräckliga kontrollsystem, vilket säkerställer allmänt godtagbara nivåer av efterlevnad. Vid kommissionens kontroller konstateras dock fortfarande brister i de offentliga kontrollerna, vilket innebär att det ännu finns utrymme för förbättring.

Ett avspänt förhållningssätt till livsmedelssäkerhet leder alltid till bakslag, och när det händer kan det inte bara innebära risker för folkhälsan, utan även påverka medborgarnas och handelspartnernas tillit till EU:s livsmedelssystem i stort. Livsmedelssäkerheten måste tas på allvar och all planerad kontrollverksamhet som anges i medlemsstaternas fleråriga nationella kontrollplaner måste genomföras. De årliga rapporterna för 2017 och 2018 visar emellertid att många medlemsstater står inför svårigheter med att säkerställa tillräckliga ekonomiska resurser för att utföra de nödvändiga offentliga kontrollerna.

Av den systematiska uppföljningen av rekommendationerna från revisionerna framgår det att medlemsstaterna i allmänhet vidtar lämpliga korrigerande åtgärder för att komma till rätta med de konstaterade bristerna. I de årliga rapporterna betonas även medlemsstaternas pågående arbete för att förbättra kontrollernas effektivitet och ändamålsenlighet, i synnerhet genom bättre IT-system, dataanalys, kvalitetsmanualer och utbildning.

Antagandet av förordningen om offentlig kontroll har lett till betydande förändringar som bidrar till förbättringen av offentliga kontroller.

För att säkerställa att de fleråriga nationella kontrollplanerna är enhetliga ska medlemsstaterna utse ett enda organ som har i uppdrag att samordna utarbetandet av planerna och samla in uppgifter om genomförandet, översynen och uppdateringen av dem. De fleråriga nationella kontrollplanerna ska innehålla strategiska mål och uppgifter om hur dessa återspeglas i prioriteringen av offentlig kontroll och fördelning av resurser.

När det gäller transparens ska de fleråriga nationella kontrollplanerna enligt förordningen om offentlig kontroll göras tillgängliga för allmänheten. Det finns även en möjlighet för medlemsstater att uppfylla kraven på transparens genom att offentliggöra sina årliga rapporter.

Inrättandet av en standardiserad förlaga för de årliga rapporter som ska lämnas in av medlemsstaterna ska underlätta insamlingen av jämförbara uppgifter och data om medlemsstaternas offentliga kontroll i hela EU:s livsmedelskedja och bidra till en smidigare sammanställning och publicering av kommissionens årliga rapport.

Kommissionen fortsätter att samarbeta med medlemsstaterna och stötta dem i det löpande arbetet med att förbättra sina system för offentlig kontroll via nätverken och initiativet Bättre utbildning för säkrare livsmedel.